

**DEPARTAMENTUL DE STUDII PARLAMENTARE ȘI POLITICI UE**  
**DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ**

**REGLEMENTĂRI PRIVIND CONDUITA FUNCȚIONARULUI PUBLIC**  
**ÎN AFARA ORELOR DE PROGRAM, ÎN STATE MEMBRE UE**

---

**DECEMBRIE 2017**

***Reglementări privind conduita funcționarilor publici în afara orelor de program,  
în state membre ale Uniunii Europene***

---

Documentare și sinteză: Andra Andronic, consilier parlamentar

Virgilia Ioan, consilier parlamentar

---

*Lucrarea poate fi accesată direct pe Intranet la pagina Direcției studii și documentare legislativă.*

\* Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă au caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților

## **1. Codul european al bunei conduite administrative<sup>1</sup>**

Fundamentul viziunii europene referitoare la elaborarea unor coduri de conduită îl reprezintă Carta drepturilor fundamentale, Parte componentă a Tratatului de la Lisabona, în care se menționează că toți cetățenii Uniunii Europene au dreptul de a beneficia de o bună administrare. În consecință, instituțiile europene și naționale trebuie să fie deschise schimbărilor și provocărilor și să ia inițiativa de a îmbunătăți și de a crește calitatea și eficiența activității lor.

**Codul european al bunei conduite administrative<sup>2</sup>**, aprobat de Parlamentul European în anul 2001, a avut rolul de a sprijini eforturile funcționarilor europeni de a realiza acest deziderat, printr-un schimb de bune practici și prin promovarea – atât în cadrul, cât și în afara instituțiilor – a unei culturi administrative europene armonioase, bazate pe consens, axate pe nevoile cetățeanului. Acesta a oferit îndrumări privind măsurile practice care pot fi luate pentru a crește eficacitatea, transparența și responsabilitatea în activitatea funcționarilor.

Codul este un instrument foarte important pentru aplicarea principiului bunei administrări, contribuind la promovarea celor mai înalte standarde administrative. Codul permite cetățenilor să afle despre standardele administrative la care au dreptul să se aștepte în relația cu instituțiile, servind, de asemenea, drept ghid util pentru funcționarii publici în relațiile lor cu publicul.

Printr-o rezoluție a Parlamentului European, s-a stabilit că, prin aplicarea articolului 228 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, Ombudsmanul European trebuie să urmărească aplicarea codului și să intervină atunci când a apărut un caz de administrare defectuoasă. Ombudsmanul nu poate lua decizii obligatorii din punct de vedere juridic, iar Codul european al bunei conduite administrative nu este un instrument cu forță juridică obligatorie. Unele elemente ale codului coincid cu exigențe ale aplicării **dreptului fundamental la bună administrare**, garantat prin articolul 41 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, inclusă în Tratatul de la Lisabona în decembrie 2009.

În Cod se precizează că **standardele etice** constituie o componentă esențială a culturii serviciului public. În iunie 2012, ca urmare a unei consultări publice, Ombudsmanul european a publicat o sinteză foarte elaborată a standardelor etice respectate de administrația publică a UE. Acestea au luat forma a unui **set de cinci principii ale serviciului public la nivel european**.

În Codul european al bunei conduite administrative sunt menționate și abordate pe larg aceste principii ale serviciului public:

---

<sup>1</sup> <http://www.cdep.ro/infoparl/dip.studiu?par1=2016&par2=12671>

<sup>2</sup> <https://www.ombudsman.europa.eu/ro/resources/code.faces#/page/1>

**Reglementări privind conduita funcționarilor publici în afara orelor de program,  
în state membre ale Uniunii Europene**

- **angajamentul** față de Uniunea Europeană și cetățenii acesteia;

- **principiul integrității** conform căruia funcționarii trebuie să fie ghidați de un simț al corectitudinii și trebuie să se comporte în toate cazurile într-un mod care ar putea fi supus celui mai amănunțit control public. Funcționarii publici nu trebuie să-și asume nicio obligație financiară sau de alt tip care i-ar putea influența în exercitarea funcțiilor lor, inclusiv prin acceptarea de cadouri. Aceștia trebuie să declare în mod prompt orice interese private legate de funcțiile lor. Funcționarii publici trebuie să procedeze astfel încât să evite conflictele de interese și apariția acestor conflicte. Aceștia trebuie să ia măsuri rapide pentru a soluționa orice conflict care apare;

- **principiul obiectivității** conform căruia funcționarii publici trebuie să fie imparțiali, deschiși față de nou, să țină seama de probe și să fie dispuși să asculte puncte de vedere diferite. Aceștia trebuie să fie capabili să recunoască și să remedieze greșelile. În procedurile care implică evaluări comparative, funcționarii publici trebuie să își bazeze recomandările și deciziile numai în funcție de merite și orice alți factori prevăzuți în mod expres de lege. Funcționarii publici nu trebuie să facă discriminări sau să se lase influențați în comportamentul lor profesional de faptul că simpatizează sau nu o anumită persoană;

- **principiul respectului față de ceilalți** conform căruia funcționarii publici trebuie să aibă un comportament respectuos între ei și față de cetățeni. Ei trebuie să fie politicoși, dispuși să ajute, rapizi și cooperanți. Aceștia trebuie să depună eforturi reale pentru a înțelege afirmațiile altora și să se exprime clar, folosind un limbaj accesibil;

- **principiul transparenței** conform căruia funcționarii publici trebuie să fie dispuși să-și explice activitățile și să prezinte motivele acțiunilor lor. Aceștia trebuie să păstreze evidențe adecvate și să accepte controlul public al comportamentului lor, inclusiv în ceea ce privește respectul față de aceste principii ale serviciului public.

În Cod se subliniază că luarea în considerare a acestor principii poate permite funcționarilor publici să înțeleagă și să aplice corect normele și principiile și îi poate ghida pe aceștia spre decizia corectă în situațiile în care trebuie să facă uz de propria apreciere. În consecință, principiile contribuie la sporirea calității administrației publice, la consolidarea statului de drept și la reducerea probabilității ca puterea discreționară să fie folosită în mod arbitrar.

Codul și principiile serviciului public deși sunt aplicabile direct doar instituțiilor și funcționarilor publici ai Uniunii Europene, au reprezentat **o sursă de inspirație pentru anumite texte similare din legislațiile statelor membre** ale Uniunii Europene, din state candidate și țări terțe.

În plus, dreptul la bună administrare se bazează pe jurisprudența Curții de Justiție privind buna administrare ca principiu general al legislației Uniunii Europene.

**Reglementări privind conduita funcționarilor publici în afara orelor de program,  
în state membre ale Uniunii Europene**

Aceste principii generale au și caracter obligatoriu pentru statele membre atunci când acțiunile acestora intră sub incidența legislației UE.

Conform opiniei Ombudsmanului European, afirmarea celor cinci principii în codurile de etică ar trebui să ghideze exercitarea funcției publice, poate ajuta funcționarii publici să înțeleagă și să aplice regulile în mod corect și îi ghidează spre decizia corectă în situații în care ar trebui să-și exercite discernământul. Principiile reprezintă de asemenea așteptările actuale ale cetățenilor și funcționarilor publici. Acestea sunt deja incluse, atât în mod explicit, cât și implicit, în Statutul funcționarilor și în alte documente precum Regulamentul financiar și în Codul European al Bunei Conduite Administrative. Prevederile din coduri pot aduce o valoare adăugată prin faptul că stabilesc principiile, în mod **concis și direct**.

Normele detaliate constituie o modalitate de a face aceste principii operaționale, în situații concrete. În același timp, oricât de atent ar fi redactate, normele nu înlătură necesitatea **axării pe principii etice la nivel înalt**. Acestea sunt necesare pentru că este posibil ca redactarea de norme detaliate, legislative sau administrative, să fie mai bună dacă se ține cont de principiile la nivel înalt ca punct de referință.

## **2. Reglementarea conduitei funcționarilor publici în afara orelor de program**

Prezenta documentare are la bază răspunsurile primite din partea statelor membre ale Uniunii Europene la solicitarea României – Camera Deputaților nr.3590/29.11.2017 – *Etica funcționarului public în afara orelor de program*, în cadrul Centrului European pentru Cercetare și Documentare Parlamentară al Parlamentului European<sup>3</sup>. Solicitarea a conținut următoarele întrebări adresate statelor membre UE:

1. *În cadrul juridic al drepturilor și îndatoririlor funcționarului public, există prevederi legale privind etica funcționarului public în afara programului de lucru (codurile funcționarilor publici, codurile etice, legile speciale etc. - dacă este posibil, link-uri în limba engleză)?*
2. *În țara dvs. există prevederi / reglementări legale privind utilizarea rețelelor de social media și a altor activități on-line de către funcționarii publici (de exemplu, postări și comentarii nepotrivite)? Care sunt sancțiunile în cazul încălcării acestor reguli?*

## **AUSTRIA**

---

<sup>3</sup> <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/300572>

**Reglementări privind conduita funcționarilor publici în afara orelor de program,  
în state membre ale Uniunii Europene**

Personalul serviciului public federal este angajat fie pe bază statutară, fie pe bază contractuală. Funcționarii publici statutari sunt angajați în virtutea unui act suveran - "numire" (de regulă, numirea este pentru viață), în timp ce angajații contractuali sunt angajați pe baza unui contract de muncă. Statutul juridic al personalului contractual este comparabil cu cel al angajaților salariați din sectorul privat. Contractele de servicii și remunerația se bazează totuși pe legi federale specifice.

Articolul 43 alineatul (1) din Legea privind funcționarii publici (*Beamten-Dienstrechtsgesetz*<sup>4</sup>, 1979) - aplicabil și angajaților contractuali prin articolul 5 din Legea care reglementează încadrarea în muncă a funcționarilor publici (*Vertragsbedienstetengesetz*<sup>5</sup>, 1948) - prevede că funcționarii publici sunt obligați să-și îndeplinească obligațiile lor oficiale în conformitate cu legile aplicabile și cu mijloacele disponibile într-o manieră loială, conștiincioasă, dedicată și imparțială și din proprie inițiativă. Potrivit art.43 alin.(2) din Legea privind încadrarea în muncă a funcționarilor publici, aceștia trebuie, de asemenea, să se asigure că, în îndeplinirea obiectivă a îndatoririlor sale, încrederea publicului este păstrată în privința întregului său comportament. Aceasta include comportamentul atât în timpul orelor de program, cât și în timpul liber.

În ceea ce privește Cancelaria Federală, codul de conduită pentru prevenirea corupției, denumit "RESPONSABILITATEA îmi revine", a fost editat pentru prima dată în 2008 și a fost adoptat în 2012 (în prezent este planificată o nouă adoptare). Acest cod explică prevederile dreptului penal național, precum și legea federală a serviciului public.

Cu toate acestea, în cod nu există nicio dispoziție nouă. Sunt explicate în special standardele pe care funcționarii publici trebuie să le respecte în activitățile lor profesionale cotidiene. Sunt furnizate exemple de comportamente pe care funcția publică le impune, dar și comportamente nerecomandate.

Responsabilitatea pentru elaborarea acestui cod a fost încredințată unui grup special de lucru, format din experți din toate ministerele, landurile, orașele și municipalitățile, precum și din Sindicatul Serviciilor Publice și din Sindicatul Angajaților Locali.

Acest cod de conduită pentru funcționarii publici este aplicabil în toate departamentele guvernamentale și autoritățile locale. Există și departamente în care sunt în vigoare coduri de conduită detaliate.

Subsecțiunea 5a din Secțiunea 6 a Legii privind funcționarii publici - aplicabilă și angajaților contractuali prin articolul 29n din Legea care reglementează încadrarea în muncă a funcționarilor publici, legi sus-menționate - reglementează utilizarea și controlul infrastructurii de informare și comunicare. În principiu, această infrastructură poate fi utilizată

---

<sup>4</sup> <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10008470>

<sup>5</sup> <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=10008115>

**Reglementări privind conduita funcționarilor publici în afara orelor de program,  
în state membre ale Uniunii Europene**

numai de funcționarii publici în scopuri oficiale. Într-o măsură limitată, utilizarea privată a infrastructurii este, de asemenea, permisă, dacă nu este abuzivă, dacă nu dăunează reputației serviciului public și dacă întreținerea și serviciile ordonate nu sunt puse în pericol. Funcționarii publici nu au dreptul legal de a utiliza această infrastructură în scopuri private. Funcționarii publici sunt obligați să respecte principiile de utilizare determinate de Ordonanța privind infrastructura de informare și comunicare (*IKT-Nutzungsverordnung*<sup>6</sup>) adoptată de guvernul federal, precum și regulamentele de utilizare specifice locului de muncă ale departamentului responsabil privind utilizarea personală a infrastructurii și stabilirea intervalului de timp, precum și a domeniului de aplicare.

În funcție de severitate, abaterile săvârșite de funcționarii de stat pot conduce la măsuri disciplinare sau, în cazul angajaților contractuali, la avertismente, rezilierea sau destituirea din funcție. În cazuri grave, persoana va fi deferită justiției.

## **CROAȚIA**

Conduita personală a unui funcționar public este reglementată de **Legea funcționarilor publici**<sup>7</sup> și de **Codul de etică a funcționarului public**<sup>8</sup>. Legea și Codul de etică stabilesc în primul rând regulile de conduită în serviciul public și, într-o mai mică măsură, în afara serviciului public.

Conform art.25 din lege, funcționarii publici trebuie să se comporte astfel încât să nu aducă atingere propriei reputații, precum și reputației funcției publice și să nu compromită imparțialitatea acestora în îndeplinirea îndatoririlor lor. Codul de conduită pentru funcționarii publici este guvernat de Codul de etică al Guvernului Republicii Croația.

Potrivit art.96 alin.1 din lege, funcționarii publici vor fi trași la răspundere pentru nerespectarea obligațiilor oficiale, dacă nu îndeplinesc sarcinile care le-au fost încredințate în mod conștiincios, profesional și în termenele stabilite, dacă nu respectă Constituția, legile și alte reglementări sau coduri de conduită în timpul serviciului sau în legătură cu serviciul lor.

Comportamentul contrar prevederilor Codului de etică, care prejudiciază reputația funcției publice, potrivit art.99 alin.1 pct.13 din lege, reprezintă o încălcare gravă a îndatoririlor oficiale.

Codul de conduită stabilește regulile de conduită pentru funcționarii publici și principiile etice care guvernează relațiile acestora în îndeplinirea atribuțiilor oficiale.

---

<sup>6</sup> <https://www.ris.bka.gv.at/GeltendeFassung.wxe?Abfrage=Bundesnormen&Gesetzesnummer=20006428>

<sup>7</sup> [http://www.vsrh.hr/CustomPages/Static/HRV/Files/Legislation\\_Civil-Servants-Act.pdf](http://www.vsrh.hr/CustomPages/Static/HRV/Files/Legislation_Civil-Servants-Act.pdf)

<sup>8</sup> [http://www.safu.hr/datastore/filestore/10/The\\_Civil\\_Service\\_Code\\_of\\_Ethics.pdf](http://www.safu.hr/datastore/filestore/10/The_Civil_Service_Code_of_Ethics.pdf)

**Reglementări privind conduita funcționarilor publici în afara orelor de program,  
în state membre ale Uniunii Europene**

Dispozițiile art.7 și 8 din Codul de etică reglementează protejarea reputației personale și a reputației serviciului public, precum și a conduitei funcționarilor publici în timpul aparițiilor publice.

Codul de etică prevede că, în exercitarea atribuțiilor lor oficiale, funcționarii publici trebuie să-și protejeze reputația personală, reputația serviciului public și încrederea cetățenilor în serviciul public. Se subliniază în mod special faptul că, atunci când apar în public, altfel decât ca reprezentanți ai instituțiilor statului și fără referire la serviciul public sau jurisdicția instituțiilor în care sunt angajați, funcționarii publici nu au obligația de a solicita aprobare de la conducătorii lor pentru aparițiile în mass-media, dar, în astfel de situații, trebuie să țină seama de reputația serviciului public și de reputația propriei persoane.

## **ESTONIA**

**Legea privind serviciul public**<sup>9</sup> prevede în art.51 secțiunea 4 că, în general, "un funcționar trebuie să se comporte respectabil atât în serviciu, cât și în afara serviciului, inclusiv să se abțină de la acțiuni care să-l discrediteze ca oficial sau să dăuneze imaginii autorității".

Art.12 - Consiliul de etică a funcționarilor, din același act, prevede:

*(1) Guvernul Republicii va constitui un Consiliu de etică a funcționarilor Ministerului Finanțelor (denumit în continuare "Consiliul de etică"), al cărui scop este consolidarea valorilor și eticii de bază ale funcționarilor.*

*(2) Consiliul de etică este independent în îndeplinirea funcțiilor sale.*

*(3) Componenta Consiliului de etică se stabilește de către Guvernul Republicii, la propunerea ministrului responsabil, pentru un termen de până la 3 ani.*

*(4) Consiliul de etică aprobă Codul de etică al funcționarilor și sprijină implementarea consecventă a acestuia.*

Codul de etică menționat anterior (care este formulat în termeni generali) precizează că "credibilitatea înseamnă că funcționarul public se comportă atât în timpul orelor de lucru, cât și în afara orelor de lucru, cu demnitate și evită să aducă atingere reputației serviciului public".

Consiliul Etic al Funcționarilor a emis o instrucțiune "Bune Practici în exercitarea libertății de exprimare a funcționarului public". Scopul acestui document este să explice câteva aspecte ale Codului de etică, având o natură doar consultativă, încălcarea acestor recomandări nefiind sancționată. Ghidul oferă recomandări privind exprimarea opiniilor personale cu privire la relațiile de serviciu și cu privire la participarea la dezbaterile care nu

---

<sup>9</sup> <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/509072014003/consolide>

**Reglementări privind conduita funcționarilor publici în afara orelor de program,  
în state membre ale Uniunii Europene**

se referă la relațiile de serviciu (inclusiv în social media). Sunt prezentate cazuri ipotetice și soluțiile la problemele apărute în acest context.

## **FINLANDA**

Funcționarii publici sunt obligați, conform secțiunii 14, subsecțiunea 2 din Legea privind funcționarii publici de stat (750/1994), să se comporte în concordanță cu postul și atribuțiile aferente. Această prevedere se referă la comportamentul funcționarilor publici în timpul îndeplinirii atribuțiilor de serviciu. Acesta poate include și activitățile din afara programului de lucru, dacă aceste activități au o legătură cu sarcinile de serviciu, iar funcționarul în cauză este un funcționar de rang înalt. În alte activități din afara programului de lucru, funcționarii publici au aceleași drepturi ca și cetățenii obișnuiți.

Nu există prevederi legale sau reglementări privind utilizarea mijloacelor de comunicare socială de către funcționarii publici. Principiile enunțate în lege se aplică și utilizării mijloacelor de comunicare socială: funcționarii publici au libertatea de exprimare garantată de Constituție, dar în același timp trebuie să acționeze conform secțiunii 14 din Legea privind funcționarii publici de stat.

Comitetul consultativ pentru etică în serviciul public este un organ care poate oferi consiliere cu privire la problemele etice legate de activitățile funcționarilor publici. Acesta a emis o recomandare despre modul în care funcționarii publici ar trebui să folosească mijloacele de comunicare socială. Mai mult, se recomandă autorităților și funcționarilor publici să folosească mediile sociale pentru că prin aceste medii se asigură un contact rapid și larg cu cetățenii, în același timp sporind transparența în administrația publică.

Conform acestei recomandări, funcționarii publici trebuie să se comporte corect în social media și în conformitate cu bunele maniere. Chiar dacă un funcționar public este prezent în mass-media socială în afara programului de lucru, este dificil a se face distincția între diferitele roluri ale acestuia, iar necesitatea unui comportament responsabil în mediile sociale este imperativă.

## **GERMANIA**

Principiile aplicabile funcționarilor publici decurg din prevederile constituționale referitoare la serviciul public profesional (articolul 33 alineatul 5 din Legea fundamentală<sup>10</sup>) într-o relație specială față de angajator (autoritate de stat) bazată pe loialitate. Drept urmare, drepturile și obligațiile există, de asemenea, și dincolo de îndeplinirea atribuțiilor de serviciu.

---

<sup>10</sup> <https://www.btg-bestellservice.de/pdf/80201000.pdf>

**Reglementări privind conduita funcționarilor publici în afara orelor de program,  
în state membre ale Uniunii Europene**

Această relație de loialitate este statuată prin reglementări speciale, în special în **Legea privind serviciul public federal (BBG<sup>11</sup>)**, în legea privind cadrul legal al funcționarilor publici, în legea privind statutul serviciului public și în legile landurilor privind serviciul public.

Funcționarii publici sunt responsabili pentru actele și faptele lor, oficiale și neoficiale, în respectarea loialității față de angajator. Conform articolului 61 (1) BBG, aceștia trebuie să manifeste întotdeauna respect și încredere față de profesia lor. Au obligația de a depune jurământ la încadrarea în funcție, potrivit prevederilor constituționale, și să se apere în mod activ valorile democratice și ordinea constituțională (§ 60 alin. 1 teză 2 BBG).

Funcționarii publici sunt limitați în exercitarea drepturilor lor fundamentale, în măsura în care acestea sunt incompatibile cu îndeplinirea obligațiilor care decurg din serviciul lor special și cu principiul loialității.

Mai presus de toate, acest lucru înseamnă că funcționarii publici, chiar și în cazul activităților politice, drept fundamental protejat de articolul 5 din Constituție, trebuie să exercite moderație și decență (§ 60 (2) BBG). Jurisprudența a concluzionat că funcționarilor li se refuză, de exemplu, greva în materia relațiilor de muncă. Ei trebuie să se distanțeze în mod categoric și neechivoc față de grupurile și aspirațiile care atacă, luptă sau defăimează statul, instituțiile sale și ordinea constituțională, în perioade de criză ori în situații de conflict serioase, inclusiv în afara serviciului.

De asemenea, în activitățile secundare, funcționarii statului sunt limitați. Conform art.12 alineatul (1) și de art.2 alineatul (1) din Constituție, aceștia au obligația specială de a declara aceste activități, fiind permise numai dacă interesele serviciului nu sunt afectate. De asemenea, funcționarii publici pensionați trebuie să declare dacă sunt angajați în muncă salariată sau în alte activități care au legătură cu îndatoririle lor anterioare, iar în cazul în care interesele lor anterioare ar fi afectate, trebuie să se abțină de la desfășurarea acestor activități timp de până la 5 ani de la părăsirea serviciului public (§ 105 BBG). De asemenea, funcționarii trebuie să țină seama chiar și de alegerea locului desfășurării acestor activități secundare (§ 72 BBG).

Cu toate acestea, principiile serviciului public nu au condus la unificarea într-un un cod de conduită etică pentru funcționarii publici. Obligațiile legale, inclusiv obligațiile care le revin în afara activității de serviciu, rezultă din specificul funcției publice. Acest lucru este demonstrat deja prin faptul că gradul de respect cerut de funcționar variază în funcție de poziție și statut - un ofițer de poliție are un comportament de loialitate adecvat serviciului, diferit față de șeful unui birou regional. Mai mult decât atât, un angajat din sectorul privat este la fel de responsabil pentru comportamentul în afara programului de serviciu, astfel încât să nu dăuneze reputației companiei pentru care lucrează.

---

<sup>11</sup> [https://www.gesetze-im-internet.de/bbg\\_2009/](https://www.gesetze-im-internet.de/bbg_2009/)

**Reglementări privind conduita funcționarilor publici în afara orelor de program,  
în state membre ale Uniunii Europene**

Corelată cu respectarea principiului loialității este datoria de îngrijire și de asigurare a hranei ce revine angajatorului. Conform acestei obligații, pe lângă asigurarea unei remunerații și preocupări adecvate pentru funcționarii publici, angajatorul trebuie să le ofere acestora și familiilor lor mijloace de trai corespunzătoare, chiar și în cazul unor sarcini financiare speciale rezultate din boală, îngrijire, naștere sau deces.

Utilizarea mijloacelor de comunicare socială nu este reglementată în mod explicit în legislația privind funcționarii publici. Mai degrabă, activitățile acestora în rețele sociale, atât în comunicarea personală, cât și cu publicul în general, trebuie să fie ghidate de principiile legale generale. Ocazional, furnizorii de servicii au concretizat reglementări interne privind utilizarea rețelelor sociale.

În principiu, fiecare funcționar public, în concordanță cu obligația generală de loialitate, este obligat să-și adapteze comportamentul în mediul on-line. De exemplu, făcând clic pe butonul "Like" de pe Facebook în favoarea unui site care are conținut xenofob, rasist, naționalist, misogin ori antisemit, un funcționar poate demonstra incapacitatea de a servi ca funcționar public. Prin acest comportament se pune în pericol încrederea cetățenilor în serviciul public, serviciu asigurat de funcționari publici care se ghidează pe principii fundamentale constituționale, cum ar fi demnitatea umană.

## **LETONIA**

În prezent cadrul legal al principiilor etice pentru funcționarii publici este determinat de Legea Serviciului Public al Statului și Instrucțiunile nr.1 ale Cabinetului din 9.01.2001 privind principiile comportamentale ale funcționarului public.<sup>12</sup>

Ambele regulamente sunt foarte generale. Instrucțiunile sunt un document de o pagină, care determină, în general, principiile de bază ale comportamentului funcționarilor publici, care se aplică atât în timpul programului de lucru, cât și în afara acestuia.

În conformitate cu secțiunea 15 din Legea serviciului public al statului, *în timpul programului de lucru și în afara îndeplinirii atribuțiilor, funcționarul public nu poate, prin acțiunile sale, să se discrediteze pe el însuși, instituția ori statul.*

Codul de etică pentru funcționarii administrației publice este în curs de aprobare. În secțiunea "În afara programului de lucru", principiile etice principale se aplică și prezenței și

---

<sup>12</sup> [http://www.vvc.gov.lv/export/sites/default/docs/LRTA/Likumi/State\\_Civil\\_Service\\_Law.doc](http://www.vvc.gov.lv/export/sites/default/docs/LRTA/Likumi/State_Civil_Service_Law.doc)

**Reglementări privind conduita funcționarilor publici în afara orelor de program,  
în state membre ale Uniunii Europene**

activității funcționarilor în rețelele sociale. Pot fi luate măsuri disciplinare în cazul încălcării acestor principii etice.

## **LITUANIA**

Actele normative care reglementează principiile eticii funcționarilor publici (Legea privind serviciul public, Regulamentul privind etica funcționarilor publici) se adresează, în cea mai mare parte, îndeplinirii corespunzătoare a funcțiilor lor oficiale. Cu toate acestea, anumite prevederi ale actelor juridice menționate mai sus se referă și la situațiile din afara programului de lucru al funcționarilor publici. De exemplu, funcționarii publici din orice activitate trebuie să evite situațiile care pot conduce la conflicte de interese publice și private și să nu se angajeze în relații de muncă care discreditează autoritatea serviciului public (articolul 17 din Legea privind serviciul public). Un funcționar public nu trebuie să-și facă apariția în locurile publice după ce a consumat alcool, droguri sau substanțe toxice, chiar și în afara programului de lucru, dacă prin conduita sa insultă demnitatea umană sau discreditează autoritatea unei instituții de stat. (art.29 din Legea privind serviciul public).

Legislația națională aplicabilă funcției publice în ansamblul său nu conține dispoziții specifice privind utilizarea rețelelor sociale de către funcționarii publici. Cu toate acestea, dispoziții relevante pot fi găsite în codurile interne de etică adoptate de diferite instituții și agenții de stat.

De exemplu, în conformitate cu Codul etic al Biroului Național de Audit (paragraful 5.15), angajații trebuie să se *abțină de la observații publice (mass-media, site-uri web, rețele sociale) asupra instituției, a activității instituției, a altor angajați ai instituției, asupra propriei activități, observații care ar putea crea o percepție negativă a publicului cu privire la instituție, fără o autorizație prealabilă din partea conducerii instituției*. Funcționarii publici care încalcă dispozițiile privind etica vor răspunde disciplinar.

## **UNGARIA**

În Ungaria statutul juridic, drepturile și obligațiile funcționarilor publici în general sunt prevăzute de Legea CXCIX din 2011 privind funcționarii publici (disponibilă numai în limba maghiară). Legea - printre altele - stabilește normele generale de conduită pentru funcționarii publici (articolele 9-10) și nu există un Cod de conduită.

În ceea ce privește etica în afara programului de lucru, legea prevede că funcționarii publici nu pot desfășura activități - chiar în timpul de lucru - care ar putea afecta negativ reputația angajatorului sau a postului, care pun în pericol încrederea în buna administrație publică și în obiectivele serviciului public (articolul 9 alineatul (2)).

***Reglementări privind conduita funcționarilor publici în afara orelor de program,  
în state membre ale Uniunii Europene***

Nu există prevederi speciale referitoare la activitățile on-line, însă acestea trebuie să respecte principiile citate mai sus.

## **POLONIA**

Nu există dispoziții legale specifice privind comportamentul funcționarilor publici în afara programului de lucru; există însă reglementări care prevăd obligațiile funcționarului public în general. Prima este Legea din 21 noiembrie 2008 privind serviciul public, iar cealaltă, care precizează prevederile actului menționat mai sus, este Ordinul președintelui Consiliului de Miniștri din 6 octombrie 2011 privind regulile și etica serviciului public.

Potrivit art.76 din Legea privind serviciul public, un membru al serviciului public este obligat să respecte legea (Constituția și alte acte juridice), să respecte interesul public, să protejeze drepturile omului, să gestioneze fondurile publice într-un mod rațional, să păstreze secretul protejat legal, să-și extindă cunoștințele profesionale, să-și îndeplinească sarcinile în mod imparțial, profesional și la termen și să se comporte corespunzător în timpul orelor de lucru și după program.

Articolul 113 din lege prevede că, atunci când un membru al serviciului public nu și-a îndeplinit sarcinile, acesta va răspunde disciplinar. În plus, potrivit articolului 114 din lege, sancțiunile disciplinare sunt: avertisment, mustrare, excluderea posibilității de promovare pe o perioadă de 2 ani, scăderea salariului de bază (până la 25%) pe o perioadă de 6 luni, scăderea rangului funcționarului public și, în cele din urmă, demiterea.

Ordinul Președintelui Consiliului de Miniștri din 6 octombrie 2011 privind normele și etica în domeniul serviciului public specifică regulile de comportament adecvat al funcționarului public. De exemplu, articolul 11 al ordinului prevede că funcționarul public, în timpul îndeplinirii sarcinilor sale, trebuie să se comporte în conformitate cu principiile legalității, al întăririi încrederii cetățenilor în stat și în lege, al transparenței și al protecției drepturilor omului și a drepturilor civile, principiul imparțialității, principiul profesionalismului, principiul deschiderii și recrutării competitive, principiul gestionării raționale a fondurilor publice, principiul păstrării secretului protejat legal, principiul responsabilității.

În plus, articolul 13 din Ordin enumeră principiile eticii funcționarului public: comportamentul adecvat, loialitatea, imparțialitatea, încrederea și neutralitatea politică.

Nu există prevederi legale specifice privind utilizarea rețelelor de social media în afara programului de lucru sau în timpul programului de lucru. În cazurile de încălcare a principiilor privind funcționarea corectă și etică a serviciului public, se aplică sancțiunile disciplinare descrise mai sus.

## **PORTUGALIA**

În Portugalia, nu există dispoziții legale specifice privind etica funcționarilor publici în afara programului de lucru. O dată cu încorporarea principiilor și a valorilor serviciului public care derivă din Constituție și din Lege, este fundamental ca aceia care, în numele statului, îndeplinesc diferite funcții ale administrației publice să dea o mărturie zilnică a valorilor etice ale unui bun comportament public .

Esența principiilor și valorilor serviciului public și a cerințelor etice ale comportamentului individual se bazează pe lege ca principii ale activității administrative publice sau ca reguli privind incompatibilitățile, impedimentele sau suspiciunile, precum și principiile și regulile privind secretul profesional și protecția de date cu caracter personal.

În serviciile publice există un spirit de misiune de a servi bine, există o apărare a interesului comun.

Alături de Carta etică a administrației publice, există coduri de conduită pentru fiecare instituție / organism care urmărește să afirme principiile și valorile comune ale serviciului public, alăturându-le unor referințe etice ale conduitei profesionale și publice care respectă în mod special Administrația Publică.

Pentru lucrătorii Administrației Publice, în general, și în special pentru anumite grupuri profesionale, există situații care necesită o conștiință etică înaltă, respectiv o bună cunoaștere a normelor juridice privind standardele etice și deontologice ale serviciului public.

Simțul etic individual presupune o rațiune a comportamentului care, în mod concret, asigură mai bine protecția integrității funcționarului și a serviciului pe care îl reprezintă, fie în exercitarea atribuțiilor de serviciu, fie în activitățile private, ori de câte ori există pericolul de a fi afectate imaginea publică a funcționarului ori reputația instituției. Această perspectivă individuală este menită să înconjoare referințele la valorile serviciului public și comportamentul personal, cu scopul de a consolida încrederea publicului în integritatea serviciului și în performanța funcționarilor.

Pe scurt, un cod de conduită, subliniind ce trebuie făcut și ce trebuie evitat, nu doar consolidează imaginea publică a administrației publice și a funcționarilor săi, ci este un instrument capabil să promoveze coeziunea și autoreglementarea.

În Portugalia, nu există prevederi / reglementări legale privind utilizarea rețelelor sociale și a altor activități online ale funcționarilor publici. Cu toate acestea, în diferitele coduri de conduită existente, există reguli care stabilesc limite, cum ar fi: *Lucrătorii nu pot acorda interviuri, nu pot publica articole de opinie, nu furnizează informații și nu fac*

**Reglementări privind conduita funcționarilor publici în afara orelor de program,  
în state membre ale Uniunii Europene**

*publicitate unor texte de orice fel care nu sunt accesibile publicului în general, din proprie inițiativă sau la cererea presei, fără să fi obținut o autorizație prealabilă din partea superiorului sau Lucrătorii nu trebuie să stabilească, direct sau indirect, contacte cu mass-media cu privire la chestiuni legate de serviciu, cu excepția cazului în care este autorizat în mod expres de către directorul general.*

## **SLOVACIA**

Conform Legii nr.55/2017 privind funcția publică - codul de etică a definit regulile morale generale și valorile generale ale funcționarilor publici în exercitarea funcției publice. Consiliul Serviciului Public va elabora Codul de Etică al funcționarilor publici, iar Guvernul îl va aproba. Codul deontologic va conține regulile de bază ale comportamentului funcționarului public, valori pe care aceștia sunt obligați să le respecte în relațiile cu cetățenii și persoanele juridice, cu alți funcționari sau angajați ai statului. Legea nu conține prevederi privind etica funcționarilor publici în afara programului de lucru și utilizarea rețelelor de social media. Codul de etică nu a fost încă adoptat.

## **SLOVENIA**

Cadrul de reglementare privind standardele etice există în special în Legea privind funcționarii publici (denumit în continuare Lege). Acest Act prevede principiile care trebuie respectate de funcționarii publici, cum ar fi legalitatea, profesionalismul, confidențialitatea, responsabilitatea, comportamentul onorabil, limitele și îndatoririle privind acceptarea cadourilor etc. Consiliul funcționarilor a adoptat un Cod de conduită pentru funcționarii publici din administrația de stat și administrațiile comunităților locale<sup>13</sup>. Acesta nu se aplică funcționarilor Parlamentului. Au fost elaborate unele coduri de etică pentru funcționarii publici ai Adunării Naționale, dar nu au fost adoptate. Referitor la acest subiect, sunt relevante și unele prevederi din documente interne ale Adunării Naționale: Regulamentul de interdicția a consumului alcoolului sau alte droguri la locul de muncă și procedura de constatare; Regulamentul Adunării Naționale.

În general, Legea privind funcționarii publici prevede că funcționarii publici trebuie să își desfășoare activitatea în conformitate cu reglementările, contractul colectiv de muncă, contractul individual de muncă, actele interne ale angajatorului și codul deontologic (articolul 93).

În art.135, legea stabilește, de asemenea, răspunderea civilă a funcționarilor publici: funcționarii publici sunt răspunzători pentru daunele provocate în mod ilegal din intenție sau

---

<sup>13</sup> [http://www.mpju.gov.si/fileadmin/mpju.gov.si/pageuploads/Uradniski\\_svet/Code\\_of\\_ethics.pdf](http://www.mpju.gov.si/fileadmin/mpju.gov.si/pageuploads/Uradniski_svet/Code_of_ethics.pdf)

**Reglementări privind conduita funcționarilor publici în afara orelor de program,  
în state membre ale Uniunii Europene**

din neglijență gravă la locul de muncă sau în legătură cu îndeplinirea atribuțiilor. În cazul în care daunele au fost cauzate de o încălcare disciplinară, problema reparării daunelor se stabilește în cadrul procedurii disciplinare (articolul 136).

În cadrul Adunării Naționale, secretarul general conduce procedurile disciplinare și decide asupra răspunderii disciplinare a unui funcționar public în primă instanță sau numește o comisie disciplinară pentru a stabili răspunderea personalului din serviciile Adunării Naționale, pentru încălcarea obligațiilor referitoare la raporturile de muncă, în conformitate cu Ordonanța privind procedurile disciplinare.

Abaterile disciplinare minore pot fi sancționate prin avertisment sau printr-o reducere de maximum 15% din salariul integral plătit în luna în care a fost săvârșită abaterea; pentru încălcări grave, sancțiunea este 20-30% din salariul integral plătit în luna în care a fost săvârșită fapta.

## **SUEDIA**

Un angajat al statului ("funcționar") nu trebuie să aibă niciun angajament în afară de locul de muncă, care poate dăuna încrederii publicului în angajat sau angajator. În afară de aceasta, nu există reglementări specifice privind modul în care angajații trebuie să acționeze în afara orelor de program sau în mass-media/social media. Cu toate acestea, există instrucțiuni pentru angajați. Acestea sunt axate în primul rând pe conduita la locul de muncă, dar unele secțiuni se aplică și situațiilor din afara programului. Chiar dacă nu este explicit menționat, unele comportamente în afara locului de muncă pot intra în conflict cu un principiu general din dreptul muncii, care prevede că angajatul trebuie să fie loial angajatorului. În acest sens, un astfel de comportament ar putea conduce la sancțiuni din partea angajatorului.

Legea cu privire la funcționarii publici (1994:260, disponibilă numai în limba suedeză) prevede că un angajat care, cu intenție sau din neglijență, nu își îndeplinește obligațiile, poate fi sancționat cu avertisment, cu diminuarea salariului sau încetarea contractului de muncă, cu excepția cazului în care abaterea este minoră și nu se pedepsește (secțiunile 14 și 15).

În conformitate cu secțiunea 7-7 d din Legea privind funcționarii publici, un funcționar nu trebuie să se angajeze în nici o activitate în afara muncii care ar putea prejudicia încrederea publicului în funcționar sau instituție. Este responsabilitatea angajatorului să informeze angajatul în această privință, iar angajatul trebuie să informeze angajatorul cu privire la activitățile sale. Angajatorul poate decide dacă angajatul trebuie să înceteze activitățile sale, iar nerespectarea acestui imperativ poate conduce la avertisment, diminuarea salariului sau demitere.

**Reglementări privind conduita funcționarilor publici în afara orelor de program,  
în state membre ale Uniunii Europene**

Orientările etice pentru funcționarii de stat (disponibile numai în limba suedeză) se concentrează asupra comportamentului la lucru, dar au și unele secțiuni referitoare la timpul liber al angajatului. Orientările constau într-un set de principii care derivă din mai multe legi, inclusiv din Constituție: democrație, legalitate, obiectivitate, exprimarea liberă a opiniei, respectul (pentru egalitate, libertate și demnitate), eficacitate și profesionalism.

În ceea ce privește obiectivitatea, liniile directoare afirmă că fiecare cetățean are dreptul la opiniile sale, în politică sau în alte domenii. Cu toate acestea, în momentul angajării sa într-o instituție a statului, funcționarul public trebuie să pună deoparte orice fel de opinii, iar în îndeplinirea atribuțiilor să respecte legea. În acest sens, este foarte important ca funcționarul să acționeze într-un mod care să nu permită niciodată să fie atinsă reputația sa și a instituției.

După mai multe detalii despre modul de a acționa ca angajat, orientările abordează apoi problema conduitei în afara programului de lucru. Se subliniază că, deși fiecare cetățean are libertatea de a-și exprima opiniile etc., este foarte important ca funcționarul să acționeze în mod legal și într-o manieră astfel încât încrederea publicului în autoritatea relevantă să fie menținută. În afară de activitățile din afară orelor de program, un angajat trebuie să analizeze foarte bine modul în care participarea sa în diferite situații se poate reflecta asupra autorității.

În ceea ce privește formarea liberă a opiniei, ghidul precizează că fiecare cetățean suedez are dreptul de a împărtăși informații, inclusiv, în multe cazuri, dreptul unui angajat de a strecura informații secrete în media. Dacă un angajat a acționat în conformitate cu dreptul său în acest sens, angajatorul nu trebuie să concedieze sau să sancționeze în alt mod angajatul.

Ghidul are o secțiune în care sunt menționate sancțiuni, dar nu și pentru părțile menționate mai sus. Cu toate acestea, dacă un angajat în timpul său liber ar acționa într-o manieră - în lumea reală sau în mass-media/social media - care ar putea dăuna reputației autorității, este posibil ca acest lucru să conducă la sancționarea funcționarului de către angajator pentru nerespectarea principiului loialității.

## **MARII BRITANII**

**Legea privind reforma și guvernanta constituțională din 2010**<sup>14</sup> stabilește o cerință privind existența unui Cod al serviciului public. Codul trebuie să prevadă că funcționarii publici își îndeplinesc îndatoririle în asistența administrației publice. Aceste

---

<sup>14</sup> <https://www.legislation.gov.uk/ukpga/2010/25/contents>

**Reglementări privind conduita funcționarilor publici în afara orelor de program,  
în state membre ale Uniunii Europene**

îndatoriri trebuie să se desfășoare cu "integritate și onestitate" și "obiectivitate și imparțialitate".

Versiunea actuală a Codului<sup>15</sup> a fost prezentată Parlamentului în noiembrie 2010, cu o versiune modificată prezentată în martie 2015. Pe lângă definirea termenilor-cheie din Legea din 2010, aceasta stabilește standardele de comportament așteptate de la funcționarii publici. O parte a definiției "integrității" este aceea de "a acționa întotdeauna într-un mod profesional și care merită și menține încrederea tuturor celor cu care aveți relații".

Funcționarii publici trebuie, de asemenea, să respecte **Codul de Management al Funcției Publice**<sup>16</sup>. Aceasta statuează (în capitolul 4) că "Reglementarea derivă din necesitatea ca funcționarii publici să fie și să fie considerați cinstiți și imparțiali în exercitarea atribuțiilor lor. Ei nu trebuie să permită compromiterea discernământului sau a integrității lor în fapt sau prin alte implicații". Codul de Management al Funcției Publice stabilește, totodată, că "funcționarii publici nu trebuie să participe la nicio activitate politică sau publică care ar putea compromite sau este considerată compromițătoare pentru activitatea lor din cadrul administrației publice". Codul de management include, de asemenea, dispoziții detaliate privind activitatea politică.

**Ghidul de conduită în social media a funcționarului public**<sup>17</sup> (octombrie 2014) clarifică faptul că principiile stabilite în Codul Funcției Publice (integritate, onestitate, obiectivitate și imparțialitate) se aplică și utilizării social media și altor medii digitale de către funcționarii publici, atât în relațiile de muncă, cât și în sfera privată. Acesta prevede:

*În calitate de funcționari publici suntem liberi (desigur) să folosim în timpurile noastre rețele de socializare și alte medii digitale. Dar întotdeauna trebuie să fim atenți la obligațiile noastre de a nu divulga informații oficiale fără permisiune și de a nu participa la nicio activitate politică sau de altă natură care compromite sau poate fi considerată compromițătoare pentru funcția publică.*

*Trebuie să fim atenți când comentăm politicile și practicile guvernamentale și nu ar trebui să facem acest lucru fără permisiunea corespunzătoare. Ar trebui să evităm să comentăm orice chestiune politică controversată și să evităm orice fel de atac personal sau remarci grosolane ori jignitoare față de persoane sau grupuri de persoane.*

*Pe măsură ce tot mai mulți funcționari publici pot accesa internetul la locul de muncă, atât de pe dispozitivele personale, cât și de pe cele oficiale, este important să se recurgă, în orice moment, la cele mai înalte niveluri de decență. Codul funcției publice se aplică în mod egal și la utilizarea de dispozitive personale, de exemplu telefoane inteligente, tablete*

---

<sup>15</sup> <https://www.gov.uk/government/publications/civil-service-code/the-civil-service-code>

<sup>16</sup> <https://www.gov.uk/government/publications/civil-servants-terms-and-conditions>

<sup>17</sup> <https://www.gov.uk/government/publications/social-media-guidance-for-civil-servants/social-media-guidance-for-civil-servants>

***Reglementări privind conduita funcționarilor publici în afara orelor de program,  
în state membre ale Uniunii Europene***

*sau dispozitive oficiale, atât la serviciu, cât și la domiciliu. Trebuie să acționăm întotdeauna într-un mod în care să păstrăm încrederea tuturor oamenilor cu care relaționăm.*

Ghidul Social Media menționează că mai multe detalii sunt disponibile în manualele departamentului guvernamental. De asemenea, se precizează că *este important să fim conștienți de faptul că publicarea oricărui conținut considerat necorespunzător - fie din poziția oficială, fie din cea personală - poate conduce la sancțiuni disciplinare care s-ar putea finaliza cu concedierea.*